

ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍՏԱԿՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑ 2022

ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ԹԵՄԱ՝ Ուսուցման ժամանակակից մեթոդները և

ՏՀՏ-ը՝ որպես օտար լեզուների դասավանդման

կարևորագույն գործիքներ

ԱՌԱՐԿԱ՝ Գերմաներեն

ՈՒՍՈՒՑՉՈՒՀԻ՝ Արմինե Վարդանյան Մերուժանի

ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՂ՝ ԶՈՒԼԻԵՏԱ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ՈւսոՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆ՝ Սևանի թիվ 4
հիմն.դպրոց

Սևան 2022

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ-----1

Ուսուցման ժամանակակից մեթոդները և ՏՀՏ-ը՝ որպես օտար լեզուների դասավանդման կարևորագույն գործիքներ

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ-----29

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ-----30

Օտար լեզուների ուսուցման մեթոդների զարգացման պատմություն

Նախաբան

Օտար լեզուների դասավանդման մեթոդների մշակման պատմությունը սահմանում է <<դասավանդման մեթոդ>> հասկացությունը և ընդգծում օտար լեզուների դասավանդման մեթոդների դասակարգման հիմնական առանձնահատկությունները:

Օտար լեզուների դասավանդման մեթոդների պատմության իմացությունը կօգնի սկսնակ ուսուցչին ազատորեն կողմնորոշվել դասավանդման մեթոդների և տեխնիկայի ընտրության հարցում, ռացիոնալ կերպով համատեղել դրանք աշխատանքում, գիտակցաբար և ստեղծագործաբար կիրառել դասավանդման տարբեր մեթոդներ: Օտար լեզուների ուսումնասիրության մասին տեղեկությունները պատկանում են հեռավոր ժամանակներին: Սիրիայի մշակույթի ծաղկման դարաշրջանում, Հին Եգիպտոսում, Հունաստանում, Հռոմում օտար լեզուները գործնական և ընդհանուր նշանակություն ունեին արս երկրների միջև աշխույժ առևտրամշակութային կապերի շնորհիվ: Նրանց դերը չի թուլացել նաև միջնադարում, ինչի մասին են վկայում այն ժամանակվա գրական հուշարձանները և արևմտաեվրոպական լեզուների բառարաններում արձանագրված բառային փոխառությունները:

Սկզբում հունարենը, ապա լատիներենը մասնավոր դպրոցներում ուսուցանվող հիմնական լեզուներն էին: Այնուամենայնիվ, Եվրոպական երկրների մշակույթի զարգացման պատմության ընթացքում ոչ մի օտար լեզու չի խաղացել այնպիսի բացառիկ դեր, ինչպիսին է լատիներենը (XV դար):

Միայն Արևմտյան Եվրոպայում ազգային լեզուների զարգացմամբ լատիներենը կորցնում է իր գերիշխող դերը, սակայն երկար տարիներ մնալով կրթական հանրակրթական համակարգում:

Լատիներենի իմացությունը սովորելու առաջին նշանն էր: Նույնիսկ անցյալ դարասկզբին Գերմանիայում ատենախոսությունները գրվում և պաշտպանվում էին լատիներենով: Լատինական լեզվի ուսուցման համար օգտագործվել են թարգմանչական մեթոդներ, որոնք հետագայում զգալի ազդեցություն են ունեցել արևմտաեվրոպական լեզուների՝ ֆրանսերեն, գերմաներեն և անգլերեն դասավանդման մեթոդիկայի վրա:

Օտար լեզուների դասավանդման մեթոդների պատմությունը ունի բազմաթիվ և բազմազան փորձեր՝ գտնելու օտար լեզուների դասավանդման առավել ռացիոնալ մեթոդը:

Ուսուցման մեթոդներ

Ուսուցման մեթոդը մանկավարժական գործունեության մի միջոց է, որով իրականացվում է ուսուցչի և աշակերտի համագործակցությունը:

Նոր կրթակարգով սահմանված մեթոդների և մոտեցումների հիմքում ընկած է աշակերտակենտրոն ուսուցումը, որտեղ կարողությունները և հմտությունները ձեռք են բերվում սովորողների անմիջական մասնակցությամբ:

Մեթոդների սկզբունքը

1. Սովորել կատարելով
2. Սովորել սովորեցնելով

Ուսուցչի դերը

1. Գործընթացը կազմակերպող
2. Ուղղորդող

Մեթոդների ընտրությունը

Ճիշտ ընտրությունը պայմանավորված է հետևյալ գործոններով.

Սովորողը պետք է.

1. Հստակ իմանա ի՞նչ է անում և ինչու՞

2. Մշտապես տեղյակ լինի ի՞նչ է իրենից ակնկալվում

3. Վստահ լինի, որ ուսուցչին օգնելու և աջակցելու է

4. Ուսուցիչը պետք է կարողանա համադրել բազմազան մեթոդները նույնքան բազմազան արդյունքների հետ:

Կապիտալիստական հարաբերությունների զարգացումը, որն ուղեկցվում էր շուկաների և հումքի համար պայքարով, պահանջում էր, որ հասարակության բավականին լայն շերտեր խոսեն օտար լեզուներով: Այս առումով փոխվում է հասարակության սոցիալական կարգը դարձնում կապված օտար լեզուների դասավանդման հետ: Այն ժամանակ կիրառվող մեթոդները չէին համապատասխանում այս պահանջներին: Այս առումով օտար լեզուների դասավանդման մեթոդաբանության նոր ուղղություն առաջին անգամ մշակվել է պրակտիկանտների և որոշ մեթոդաբանների կողմից՝ առանց բավարար գիտական հիմնավորման: Այս նոր մեթոդը կոչվում է <<բնական>>:

Բնական մեթոդը, հետապնդելով զուտ գործնական նպատակներ՝ ուսուցանելով, առաջին հերթին, խոսելու և թեթև տեքստ կարդալու ունակությունը, երկար ժամանակ բավարարում էր հասարակության կարիքները, որտեղ օտար լեզվի արդյունավետ իմացությունը նրա վերին արտոնությունն էր:

Բնական մեթոդի էությունը օտար լեզվի ուսուցման ժամանակ նույն պայմանների ստեղծումն է, նույն մեթոդի կիրառումն էր, ինչ երեխայի կողմից մայրենի լեզվի բնական յուրացման ժամանակ: Այս մեթոդի ամենաակնառու ներկայացուցիչներն էին Մ. Բերլիցը, Ֆ. Գուենը, Մ. Ռիլթերը:

Բնական մեթոդով սովորելու հիմնական նպատակը սովորողներին օտար լեզվով սովորեցնելն է: Այս մեթոդի կողմնակիցները ելնում էին այն նախադրյալից, որ սովորելով խոսել՝ աշակերտները կկարողանան կարդալ և գրել նպատակային լեզվով, նույնիսկ առանց կարդալու և գրելու տեխնիկական սովորեցնելու:

Մ.Բերլիցը օտար լեզուների դասավանդման պատմության մեջ հայտնի է որպես եվրոպական և արևելյան որոշ լեզուների ուսումնասիրության դասագրքերի հեղինակ:

Բերլիցը որպես մեթոդական դրույթներ առաջ քաշեց հետևյալը.

«Լեզվաբանական նյութի ընկալումը պետք է լինի անմիջական, ոչ թարգմանական սովորողը օտար բառը կապում է առարկայի կամ գործողության հետ, այլ ոչ թե իր

մայրենի լեզվի բառի հետ, քերականական հասկացություններն ընկալվում են ինտուիտիվ կերպով, համատեքստից, այլ ոչ թե մայրենի լեզվի հայտնի ձևերի համեմատությամբ:

•Նյութի համախմբումը տեղի է ունենում ուսուցչի նմանակմամբ՝ անալոգիայի առավելագույն կիրառմամբ:

•Մայրենի լեզուն դուրս է գալիս դասավանդումից,

•Լեզվական նոր երևույթի իմաստը բացահայտվում է տեսողական տարբեր միջոցների օգնությամբ:

•Բոլոր նոր լեզվական նյութերի ներկայացվում են բանավոր

•Աշխատանքի ամենանպատակահարմար ձևը ուսուցչի և աշակերտների երկխոսությունն է :

Բերլից մեթոդով դասը ներառում էր հետևյալ փուլերը.նոր բառապաշարի բացատրում վիզուալիզացիայի միջոցով;ուսուցչի զրույցը սովորողներ հետ, նկարների նկարագրությունը, դասագրքից լավ մշակված թեմայի ընթերցում և վերջնական զրույց:Ֆրանսուա Գուենը առաջ է քաշում իր մեթոդի հետևյալ հիմնական դրույթները.

•բնական լեզվի ուսուցումը պետք է հիմնված լինի ոչ թե բառի, այլ նախադասության վրա.

•ամենահուսալին ու արդյունավետը լսողական ընկալումն է, որի արդյունքում լեզվի ուսուցման հիմնական միջոցը պետք է լինի բանավոր խոսքը, այլ ոչ թե կարդալն ու գրելը: Դպրոցների առաջացման և նրանց մեջ օտար լեզվի՝ որպես հանրակրթական առարկայի ներմուծման հետ մեկտեղ, փորձեցին լեզուն դասավանդել բնական մեթոդով, բայց շուտով այն փոխարինվեց թարգմանչական եղանակով, որը գերիշխեց մինչև 19-րդ դարի կեսերը: Հաջորդ հարյուր տարվա ընթացքում մշտական պայքար էր ընթանում բնական, հետագայում ուղղակի և՛ թարգմանչական մեթոդների կողմնակիցների միջև, և՛ թեև օտար լեզուների դասավանդման

ժամանակակից մեթոդների հիմնականում տարբերվում են, սակայն օտար լեզվի ուսուցման մեջ մայրենի լեզվի օգտագործման հարցը կամ դրանից հրաժարվելը դեռևս մեծ նշանակություն ունի մեթոդական այս կամ այն դպրոցի մեթոդական հավատը հաստատելիս.

Օտար լեզուների դասավանդման մեթոդներ պատմության իմացությունը կօգնի սկսնակ ուսուցչին ազատորեն կողմնորոշվել դասավանդման մեթոդների և տեխնիկայի ընտրության հարցում, ռացիոնալ կերպով համատեղել դրանք աշխատանքում, գիտակցաբար և ստեղծագործաբար կիրառել դասավանդման տարբեր մեթոդներ:

Ուսուցման մեթոդները ուսումնական գործընթացի կարևորագույն բաղադրիչներից են : Առանց համապատասխան մեթոդների կիրառման անհնար է հասնել նպատակին, իրականացնել նախատեսված բովանդակությունը, ուսումը լցնել ճանաչողական գործունեությամբ:

Ուսուցման մեթոդ հասկացությունը

Ուսուցման մեթոդն իր մեջ ներառում է 3 կարևոր խնդիր.

—Ի՞նչ սովորեցնել (բովանդակությունը)

—Ի՞նչի համար սովորեցնել (նպատակներ)

—Ի՞նչպես սովորեցնել (մեթոդիկա)

Կրթության բովանդակությունը և նպատակները իրականացնելու համար անհրաժեշտ են մեթոդներ:

Մեթոդ (հունարեն-Methodos-<<հետազոտություն>>):

Նշանակում է նպատակին հասնելու միջոց, ուղի: Մի ուղի է, որով հասցնում ես նպատակին: Ուսուցման մեթոդը <<ուսուցչի նպատակաուղղված գործողությունների համակարգ է , որը կազմակերպում է սովորողի ճանաչողական և գործնական գործունեությանը, ապահովելով կրթության բովանդակության յուրացումը և դրանով իսկ հասնելով ուսման նպատակներին>>: Դասավանդման մեթոդները <<ուսուցչի և սովորողների միջև փոխգործակցության ուղիներ են, որոնք ուղղված են կրթական խնդիրների համալիր լուծմանը>>:

Մեթոդը ուսուցչի արվեստն է՝ ուղղորդելով սովորողների մտքերը ճիշդ ուղղությամբ և կազմակերպել աշխատանքը ըստ նախատեսված պլանի: Ուսուցիչը ազատ է մեթոդների ընտրության հարցում:

Մեթոդների ընտրության և կիրառության համար կան մի շարք գործոններ: Դրանք են՝

- ուսուցման նպատակները, խնդիրները
- բովանդակությունը
- ուսումնական նյութի ծավալը
- սովորողների տարքը
- ուսումնական ժամաքանակը
- սովորողների թվաքանակը, ուսուցչի պատրաստվածության մակարդակը, ինչպես նաև սովորողների :

Ուսուցման գործընթացը պետք է իր մեջ ներառի տարբեր մեթոդներ: Ուսուցման մեթոդը մանկավարժական գործունեության մի միջոց է. որով իրականացվում է ուսուցչի և աշակերտի համագործակցությունը: Նոր կրթակարգով մեթոդները բաժանվում են 2 խմբի՝ ավանդական և նոր կամ ժամանակակից մեթոդների: Ավանդական են համարվում բացատրական, զննական այն մեթոդները, որոնց հիմքում ընկած է պատրաստի տեղեկատվության (գիտելիքի) պարզ փոխանցումը սովորողին և վերջինիս կողմից դրա պարզ վերարտադրումը: Ժամանակակից մեթոդների հիմքում ընկած սովորողին ինքնուրույն ուսումնական գործունեությունը, գիտելիքի ձեռքբերման գործընթացում նրա անմիջական, ակտիվ մասնակցությունը:

Ուսուցման ընթացքում ակտիվ միջավայր ապահովող մեթոդները ընդունված է անվանել ինտերակտիվ կամ փոխներգործուն մեթոդներ:

„inter“- փոխադարձ, „act“ – գործողությունը:

Ինտերակտիվ ուսուցման սկզբունքներն են. փոխազդեցությունը, փոխուսուցումը, սովորողի ակտիվությունը, համագործակցությունը, ինքնարտահայտման խրախուսումը, հետադարձ կապը:

Այս մեթոդի անվանման հիմքը անձը action-փոխազդեցություն բառն է :Սկզբնական շրջանում այսպես էր անվանվում ուսումնական պարապմունքների մի որոշակի տարբերակ, որն աշակերտներին միմիանց հետ հաղորդակցվելու, ուսումնասիրվող հարցը համատեղ քննարկելու, բանավեճային իրադրություններում ակտիվ մասնակցելու և տվյալ հարցի վերաբերյալ սեփական պատկերացումները ձևավորելու բարենպաստ հնարավորություններ էր տալիս: Հետագայում ավելի տարածվեց <<ինտերակտիվ մեթոդներ>> բառակապակցությունը:

Ինտերակտիվ մեթոդի առանձնահատկություններն են՝

.աշակերտը նյութը սովորում է ինչ-որ բան կատարելով, մասնակցելով որոշակի գործընթացի

. աշակերտի համար հնարավորություն է ստեղծվում ինչպես անհատական, այնպես էլ խմբային աշխատանքի համար

.աշակերտը ձեռք է բերում համագործակցային, սոցիալական փեխազդեցության, հաղորդակցման կարողություններ

. նյութի յուրացման ընթացքում աշակերտը հնարավորություն է ստանում ի մի բերել, ամփոփել, ակտիվացնել և կիրառել սովորածը

. ստողծում է ինքնակրթության միջավայր

Ուսուցչի խնդիրն է՝ յուրաքանչյուր աշակերտի համար ստեղծել այնպիսի միջավայր, օգտագործել այնպիսի մեթոդներ, որ յուրաքանչյուրին հնարավորություն կտացուցաբերել ակտիվություն և ստեղծագործական միտք:

Նոր մոտոցումները օտար լեզվի դասավանդման պրոցեսում, ինչպիսիք են ակտիվ ուսուցումը, ինտերակտիվ մեթոդները, նոր ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների օգտագործումը, համացանցը, օգնում են իրականացնել դասավանդման աշակերտակենտրոն մոտոցում, ապահովում են անհատական ուսուցում՝ ելնելով սովորողի հնարավորություններից, մակարդակից, հակումներից:

Մեծ տեղ է հատկացվում ակտիվ հաղորդակցական կարողությունների զարգացմանն ու կիրառմանը: Այն իրականացվում է մեծախոսությամբ, հարցազրույցի, դերախաղի, մտքերի փոխանակությամբ, շարադրանքի ներկայացմամբ, համագործակցային առաջադրանքներով և քննարկումներով:

Այս բոլորը իրականացվում է անհատական, զրույցներով, խմբերով: Աշակերտակենտրոն միջավայրում համագործակցող աշակերտները ձեռք են բերում ճանաչողական ակտիվություն: Օտար լեզվի ուսուցիչը պետք է լինի մեթոդապես գրագետ, ժամանակակից տեխնոլոգիաները ազատորեն տիրապետող և կիրառող:

Ժամանակակից մանկաարժական տեղնուլոգիաները, ինչպիսիք են համագործակցային ուսուցումը, նախագծային մեթոդաբանությունը, նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառումը, ինտերնետային ռեսուսները, օգնում են ուսուցման անհատականության վրա հիմնված մոտեցում իրականացնել, ապահովել ուսուցման մակարդակը:

Համագործակցային ուսուցման մեթոդ

Համագործակցային ուսուցման կիրառումը սկսվում է դեռևս անտիկ դարաշրջանից: <<Թալմուդը հասկանալու համար պետք է ընկեր ունենալ>>,-գրված է Թալմուդում: Հռոմեացի փիլիսոփա Սենեկան ասում էր, որ սովորեցնողը կրկնակի է սովորում: Իսկ 17-րդ դարում Կոմենսկին հավատում էր, որ սովորողները շահում են, երբ սովորում են ուրիշից, նաև երբ սովորեցնում են ուրիշի:

Ըստ Վիգոտսկու, մտավոր աշխատանքի լավագույն ձևը սովորածը ընկերոջը բացատրելն է: Իսկ Ջերոմ Բրուները մշակեց հետազոտական ուսուցման գաղափարը, որը շրջադարձային եղավ: Նա ներկայացնում է ջանաչողական ուսուցման մի մոդել, որտեղ տեղեկությունն անցնում է ընկալում- դասակարգում- յուրացում շղթայով և վերաճում գիտելիքի՝ հիմնվելով ոչ թե ինչ սովորելու, այլ ինչպես սովորելու սկզբունքի վրա:

Ներկայումս համագործակցային ուսուցումը լայն տարածում ունի:

- անձի զարգացումը և անհատականության ձևավորումը,
- հոգեբանական և ֆիզիկական առաջընթացի ապահովումը,

- սթրեսի հաղթահարումը,
- շրջապատողների հետ առողջ փոխհարաբերությունների կառուցումը:

Դասի բոլոր փուլերում պիտի ապահովվեն համագործակցային ուսուցման հետևյալ տարրերը՝

- դրական փոխկապվածություն,
- դեմ առ դեմ փոխազդեցություն,
- անհատական պատասխանատվություն,
- միջանձային կամ փոքր խմբերով աշխատանքի հմտություններ,
- խմբային գործընթաց/մշակում,
- փոխներգործուն կամ ինտերակտիվ առաջադրանք:

Համագործակցային ուսուցումն ակնկալում է ուսուցչի դերի փոփոխություն. ուսուցիչն առաջնորդում և ուղղորդում է դասարանը՝ ստեղծելով փոխադարձ վստահության մթնոլորտ և համագործակցության խթանող միջավայր: Ուսուցիչը հրամայողից վերափոխվում է հրահանգչի, աջակցողի և դիտարկողի:

Համագործակցային ուսուցման ընթացքում ուսուցիչը ստանձնում է մեծ թվով պարտականություններ՝

- դասերի, վարժությունների, առաջադրանքների պլանավորում,
- սովորողների խմբի ձևավորում,
- սովորողների տեղաբաշխում,
- առաջադրանքի ներկայացում և բացատրում,
- խմբային աշխատանքի հսկողություն և անհրաժեշտ դեպքում միջամտում,

. գնահատում:

Համագործակցային քննարկում

Այս եղանակի փուլերն են՝

ա) քննարկումը վարող առարկայի վերաբերյալ հակասական հայտարարություններ է անում: Այդ հայտարարությունները փակցված են սենյակ տարբեր մասերում.

բ) յուրաքանչյուր աշակերտ, ըստ իր կարծիքի/ընկալման, կանգնում է այդ հայտարարություններից մեկի մոտ.

գ) քննարկման համար խմբերի ձևավորվելուց հետո վարողը ժամանակ է սահմանում հնձեցված հայտարարությանը կողմ փաստարկներ ներկայացնելու համար.

դ) փաստարկները պատրաստելուց հետո յուրաքանչյուր խումբ ընտրում է իր խոսնակին.

ե) խոսնակները նստում են սեղանի շուրջ և ստանում այսպես կոչված <<քննարկման խաղանիշեր>>.

զ) խմբի անդամները շարվում են իրենց խոսնակի հետևից և նույնպես խաղանիշեր են ստանում: Խաղանիշերն օգտագործվում են հետևում կանգնած աշակերտներին քննարկման մեջ ներգրավվելու նպատակով: Որպես այլընտրանք, խմբի անդամներն իրենց խաղանիշերը կարող են տալ իրենց խոսնակին, եթե վերջինիս սպառել է իր բոլոր խաղանիշերը, սակայն դեռևս ներկայացնելու փաստարկներ ունի.

է) Իր փաստարկներից յուրաքանչյուրը ներկայացնելիս խոսնակն իր խաղանիշերից մեկը դնում է սեղանին կենտրոնանում: Խաղանիշերը որոշում են ելույթների թիվը: Մեկ փաստարկի գինը մեկ խաղանիշ է : Այս եղանակն օգտագործելով՝ ուսուցիչը ոչ միայն կառավարում է աննարկման ժամանակ, այլև աշակերտներին աշակերտներին սովորեցնում է իրեն փաստարկները ձևավորել հստակ և հակիրճ:

**Կազանի մեթոդով համագործակցային ուսման
եղանակը**

Դոկտոր Սպենսեր Կագանի <<Համագործակցային ուսուցում>>աշխատությունը հրապարակվել է 1985 թվականին : Այս գիրքը համագործակցային ուսուցման եղանակների ամենալիարժեք և ամենաարդի ժողովածուն է :Այն չի առնչվում որևէ այլ մեթոդի դրանում ներկայացված մեթոդը հայտնի է որպես Կագանի մեթոդ:Այն մեթոդներից կազմված ժողովածու է, որոնք տեսակավորված են հիմնականում ըստ աշակերտներին կարողությունների:Կարգանի մեթոդի հիմքում դրված է համագործակցության գաղափարը, և այդ մեթոդով փորձ է կատարվում հաշվի առնել՝անհատական յուրահատկությունները:

Ռեսուրսներ – ուսանում գործընթացն ունի երկու նպատակ՝

- Տվյալ առարկայի նպատակը՝ դասավանդվող նյութի հիման վրա զարգացնել ճանաչողական հմտությունները:
- Սոցիալական նպատակը՝ առաջինը , աշակերտները պատասխանատվություն են ստանփնում:

Երկրորդ, նյութը դասավանդվում է համագործակցության վրա հիմնված տարբեր եղանակներով, ինչն իր հերթին զարգացնում է նաև աշակերտների շփան հմտությունները:

Համագործակցության վրա հիմնված ուսուցումը խմբային ուսուցման ամենաբարձր մակարդակն է: Խմբերի ձևավորման այս եղանակի դեպքում խմբի անդամները մեծապես ապավինում են միմյանց,ուստի զուտ առարկայի առնչվող նյութեր յուրացնելուց բացի նրանք ձեռք են բերում նաև շփման հմտություններ: Ռեսուրսին աշակերտներից չի պահանջում նման հմտություններ ունենալ. փոխարենը,նա նպաստում է դրանց զարգացմանը՝ կիրառելով համագործակցություն ապահովող տարատեսակ մեթոդներ:

Ի տարբերություն Կագանի մեթոդի, ավանդական խմբային աշխատանքը չի պահանջում համագործակցության այդքան սերտ մակարդակ, և պարտադիր չէ, որ հաջողությունը պայմանավորված լինի բոլոր աշակերտների մասնակցությամբ: Ուսման գործընթացի կազմակերպումը բաղկացած է 6 հիմնական տարրից:

Համագործակցային ուսուցման գաղափարախոսությունը և մեթոդները

Աշխարհը փոխվում է արագընթաց տեմպերով և անկանխատեսելիորեն: Տեղեկատվությունն ու գիտելիքները ձևավորվում են մեր աշխարհայացքը: Այն ինչ մի ժամանակ թվում էր հավերժական ու անփոփոխ, այսօր միայն հարաբերական է կամ նույնիսկ անբողջությամբ սխալ:

Կրթության ոլորտի աշխատողները ամենուրեք գիտակցում են , որ դասավանդման և ուսուցման հնեցված ձևերը այլևս անկարող են ստեղծել ու զարգացնել գիտելիքներ ու հմտություններ, որոնք անհրաժեշտ են քաղաքացուն գիտելիքների տնտեսության մեջ բարեկեցիկ կյանքով ապրելու համար: Հետևաբար ինչպես Հայաստանում, այնպես էլ ամենուրեք, դպրոցում անհրաժեշտ են դասավանդման և ուսուցման այլընտրանքային նոր մոտեցումներ:

Դասավանդման խնդիրների լուծման նպատակով համագործակցային ուսուցումը ուսուցիչների կողմից փորձարկվող միջոցներից մեկն է : Չնայած իր տարածմանը ուսուցիչների շրջանում և երկարատև պատմությանը, այն չի գտել լայն կիրառում: Դրա պատճառն ամենևին սովորողների առաջընթացի և ընդհանուր զարգացման վրա համագործակցային ուսուցման դրական ազդեցության վկայությունների բացատրություն չէ: Իրականում , համագործակցային ուսուցումը ժամանակակից կրթության, դասավանդման և ուսուցման ամենաշատ ուսումնասիրված ոլորտներից մեկն է : Կարճ ասած՝ գիտելիքների հասարակությունում անհրաժեշտ գիտելիքների և հմտությունների ուսուցման վերաբերվող հետազոտությունների արձագանքները բավական խոստումնալից են:

Խիստ կարևոր է իրարից տարբերել ավանդական խմբային աշխատանքը և համագործակցային ուսուցումը: Ուսուցիչներից շատերն են դասավանդման ընթացքում կիրառում խմբային աշխատանքը, սակայն քչերն ունեն ուսուցման գործընթացում համագործակցային ուսուցման հիմնական տարրերն ու մեթոդները ինտրիզելու համար անհրաժեշտ վարպետություն: Հենց այդ պատճառով, համագործակցային ուսուցումը քիչ է կիրառվում դասարանում և դպրոցում կիրառվող փոքր խմբերով աշխատանքները ավելի շատ խմբային աշխատանքներ են, քան համագործակցային ուսումը: Համագործակցային ուսումը, կիրառումը , սովորելը ժամանակատար գործընթաց է : Մեկ աշխատանքային հանդիպումը կամ սեմինարը դեռևս բավարար չէ: Ուսուցիչներից պահանջվում է մեկ կամ երկկանյա մասնագիտական վերապատրաստում և ուսուցում: Այդ ժամանակահատվածում չափազանց կարևոր դասարանում պարբերաբար կիրառել ուսուցման հնտությունները, ուսումնասիրել համագործակցային ուսուցման վերաբերյալ գրականություն, ինչպես նաև համագործակցել նմանատիպ գործընթացներում ներգրավված ուսուցիչների հետ:

Հայաստանի դպրոցներն ի տարբերություն այլ երկրների դպրոցների ավելի շատ հիշեցնում են ուսուցիչների և սովորողների ավանդական համայքներ: Ուստի համագործակցային ուսուցումը Հայաստանում ունի ներդրման ու զարգացման համար անհրաժեշտ հիմք և բարենպաստ պայմաններ:

Համագործակցային ուսուցում

Խմբային ուսուցման ժամանակ ավելի շատ սովորողներ կարող են մասնակցել դասընթացին, քան դասարանային ուսուցման ժամանակ ,

Նրանք կարող են թիմային զգացում հաստատել և այն զարգացնել խմբում,

Նրանք կարող են ինքնուրույն աշխատել,

Նրանք կարող են հետաքրքրություն ցուցաբերել,

Նրանք կարող են ուսուցչի կողմից նոր թեմայի վերաբերյալ չնախատեսված տեսակետներ առաջ քաշել և աշխատել դրա շուրջ,

Խմբային ուսուցումը ավելի շատ ժամանակ է պահանջում , քան դասարանային ուսուցումը, քանի որ սովորողներին ավելի շատ ժամանակ է անհրաժեշտ առաջադրված աշխատանքը, խնդիրները ուծելու համար: Այս ամենից ելնելով՝ սովորողները պետք է զարգացնեն բարձր պատասխանատվություն սեփական սկզբունքների հանդեպ, որպեսզի խմբային ուսուցումը հաջողություն ունենա : Խմբային ուսուցումն, անշուշտ, ունի նաև այն իրականացնելու դժվարություններ: Խմբային աշխատանքի ժամանակ հատուկ կարիք ունեցող սովորողները ևս կարող են ներառվել աշխատանքի մեջ՝ բացահայտելով իրենց թաքնված ընդունակությունները: Արդյունքում բարձրանում է սովորողի ինքնագնահատականը, և նա դառնում է ավելի ինքնավստահ: Խաղը կարող է օգնել միջանձային կոնֆլիկտների լուծման ավելի արդյունավետ ճանապարհներ գտնելուն: Հաջողված խմբային աշխատանքի համար սովորողները պետք է թեմայի շուրջ համախմբվեն:

Համագործակցային ուսուցումը այլընտրանքային մանկավարժական մոտեցում , որի ուսուցման հիմնական բնութագրերն են.

Ուսուցման գործընթացում բոլոր ներգրավվածների համար ընդհանուր առաջադրանքի առկայությունը:

Խմբի անդամների շրջանում համագործակցելու պատրաստակամությունը:

Փոխկախվածություն. այլ կերպ ասած , ասած, անձի աշխատանի արդյունքը կախված կլինի այն բանից, թե ինչ են անում ուրիշները:

Խմբի անդամներից յուրաքանչյուրի անհատական պատասխանատվությունը:

Համագործակցային ուսուցման կարևոր պայմաններից է. խմբի անդամների միջև խմբի դրականորեն աջակցող փոխկախվածության ապահովումը

Խմբային աշխատանքի իրականացման գործընթացում՝

- դրսևորվում են խմբի անդամների անհատական առանձնահատկությունները,
- ձևավորվում են խմբի անդամների հատուկ կարողություններ՝

1. համագործակցելու
2. դիմացինին լսելու
3. հարգելու
4. ապրումակցելու:

Խմբային աշխատանքը սովորողների մոտ խթանում

1. Համատեղ մտավոր աշխատանքը, որի ժամանակ քննարկումները դառնում են ուսուցման միջոց,
2. Կամքի ուժը՝ միասին ընդունված կանոնները ու որոշումները հարգելու համար
3. համագործակցությունը,
4. փաստարկներ բերելու, դրանք մեկնաբանելու, հիմնավորելու ունակությունը,
5. այլոց նկատմամբ հարգանքը.
6. խմբի մաս լինելու գիտակցումը և խմբի համար պատասխանատվությունը:
7. Համագործակցային աշխատանքի արդյունքում սովորողը դառնում է հանդուրժող, ուրիշի կարծիքը հարգող , համբերատար:
8. Զարգանում է սովորողների պատասխանատվության զգացումը, միմիանց հաշվետու լինելու հատկությունը՝ խմբի ընդհանուր հաջողությունն ապահովելու համար:
9. Սովորողը գիտի, որ իր կատարած աշխատանքի համար միայն ինքը չէ պատասխանատու և իր արած սխալը կամ բացթողումը կարող է խմբի աշխատանքի ձախողման պատճառ դառնալ, ուստի ավելի պատասխանատու է գործին

Խմբային աշխատանքի տեսակից կախված՝ կարող են ձևավորվել

1. Ֆորմալ խմբեր
2. ոչ ֆորմալ խմբեր

3. հենակետային խմբեր

Ֆորմալ խմբեր

1. խմբերը ձևակերպում են առաջադրանքը, լուծում այն և պատրաստվում ներկայացնել,
2. խմբի պատահականորեն ընտրված անդամը ներկայացնում է խմբի աշխատանքի արդյունքը,
3. բոլոր անդամները քննարկում են բոլոր լուծումները, տալիս հարցեր,
4. յուրաքանչյուր խումբ պատրաստում ր ներկայացնում է աշխատանքի հաշվետվություն:

Ոչ ֆորմալ խմբեր

Համագործակցային ուսուցման ոչ ֆորմալ խմբերը ժամանակավոր գործող խմբեր են, որոնք օգտագործվում են դասախոսության , դիդակտիկ նյութերի ցուցադրման, ֆիլմ դիտելու ժամանակ սովորողների ուշադրությունը ուսուցանվող նյութի վրա կենտրոնացնելու , ուսուցման ընթացքում օգտագործվող նյութերը նախապատրաստելու համար:

Համագործակցային ուսուցման հենակետային խմբեր

Համագործակցային հենակետային խմբերը կայուն անդամներով երկարաժամկետ, տարասեռ/ հետերոգեն/ խմբեր են , որոնց աշատանքը տևում է ողջ դասընթացի կամ ծրագրի շրջանակներում: Այս խմբերի անդամները աջակցում, օգնում և խրախուսում են նպաստելով առաջադրանքի կատարմանը և գիտելիքների ձեռքբերմանը: Այն ներառում է բացակա ընկերներին աջակցելը, անցած նյութը բացատրելը, տնային հանձնարարությունները կատարելու հարցում օգնելն և այլն: Դրանք մշտական են/գործում են մեկից մի քանի տարի/ և ապահովում են երկարաժամկետ , հոգատար, գործընկերային փոխհարաբերությունները: Խմբերը անց են կացնում պաշտոնական հանդիպումներ՝ յուրաքանչյուր անդամի ակադեմիական առաջընթացը քննարկելու, միմիանց աջակցություն և օգնություն տրամադրելու համար , ինչպես նաև համոզվելու, որ յուրաքանչյուր անդամ կատարում է հանձնարարությունները և ունի բավարար առաջընթաց ակադեմիական ծրագրի շրջանակներում: Ոչ պաշտոնապես անդամները համագործակցում են ամեն օր՝ դասերի ընթացքում և դասամիջոցներին, քննարկում են հանձնարարությունները և օգնում միմյանց՝ կատարել տնային աշխատանքները: Հենակետային խմբերն ունեն անձնական պատասխանատվություն լսել և սատարել խմբի անդամին , երբ վերջինիս ունի անձնական բնույթի խնդիրները: Որքան մեծ է դասարանը կամ դպրոցը և բարդ ու դժվարին առարկան, այնքան ավելի կարևոր է հենակետային խմբեր ունենալ:

- Համագործակցային ուսուցման ընթացքում խմբի յուրաքանչյուր անդամ կամ ամբողջ դասարանը ակտիվորեն ներգրավված են ուսուցման մեջ , իսկ նոր գիտելիքը մշակվում և յուրացվում են հենց աշակերտների միջոցով:
- Համագործակցային ուսուցման ընթացքում կարևորվում է ոչ միայն ակադեմիական գիտելիքների և հմտությունների ձեռքբերումը , այլև խմբային գործընթացի մշակման միջոցով հնուտ համագործակցողների /համագործակցային հմտություններ կիրառողներ/ և գիտելիքների ակտիվ կիրառողներ/ մտածողության հմտություններ կիրառողներ/ ձևավորելը: Համագործակցային ուսուցումը մեծացնում է նաև սովորողների ինքնուրույնությունը և պատասխանատվությունը / ինքնաձանաչման և ինքնուղղորդման կիրառումը:

Կազանի 6 հիմնական տարրերը`

1 Խումբ

• համատեղ աշխատող խումբը բաղկացած է 3-6 մշտական անդամներից: Խմբի անդամների միջև կապը սերտ է . նրանք

ճանաչում, ընդունում և աջակցում են միմյանց:

• Խմբի կազմը միատարր չէ մասնակիցների ընդունակությունները, սեռը, համակրանքը և էթնիկական ծագումը տարբեր են:

• Խմբեր ձևավորման եղանակները` պատահական կամ նպատակային:

• Պարտականությունները խմբում օրինակ`

- Քարտուղարը պատասխանատու է ճիշտ խոսքի համար.
- Ժամանակը հաշվառողը պատասխանատու է ժամանակային սահմանափակումներ հետևելու համար.

• աշխատանքների կատարման պատասխանատուն ապահովում է բոլորի կողմից իրենց աշխատանքի պատշաճ կատարումն ու խմբում արդյունավետ հաղորդակցությունը.

- Խոսնակը պատասխանատու է ուսուցչի հետ կապ պահպանելու համար, զեկուցում է կատարված աշխատանքի մասին և ներկայացնում կատարված առաջադրանքը:
 - Խմբում առաջադրանքների բաշխումը, աշխատանքի կազմակերպումն ու կիրառվելիք մեթոդաբանության որոշումը :

2.Ղասաժամի կառավարումը

Դասարանը պետք է դասավորված լինի այնպես, որ աշակերտները հեշտությամբ հաղորդակցվեն իրենց խմբի մասնակիցների հետ: Խմբային աշխատանքի ընթացքում աղմուկի մակարդակը կարգավորելու համար պետք է նախապատրաստել որոշակի նշան կամ խորհրդանշան:

. Սահուն և արդյունավետ աշխատանքի համար պայմաններ ապահովելու նպատակով գործիքների տեղը և աշխատանքի վայրը պետք է անփոփոխ մնա:

3. Համագործակցելու նպատակը

Գոյություն ունի աշակերտների՝ համագործակցելու ցանկությանը նպաստելու և այն պահպանելու երեք եղանակ՝

- . <<համայնքի>>(խումբ, դասարան) ձևավորում,
- . համագործակցային առաջադրանքներ,
- . խրախուսման և գնահատման համակարգի կիրառում:

4. Համագործակցելու պատրաստակամությունը

Շփվելու հնտությունները զարգացնելու համար կարելի է օգտագործել մի շարք վարժություններ.

- . մոդելավորող ուսումնական խումբ,
- . համատեղ մեկնաբանություն.
- . դերախաղ,
- . դիտարկում,
- . փոխօգնություն
- . պարտականությունների որոշում/ բաշխում:

5. Համագործակցային ուսման հիմնական սկզբունքները

Եթե հետևյալ բոլոր սկզբունքները չեն պահպանվում, համագործակցային ուսումը տեղի չի ունենում: Չորս հիմնական սկզբունքները

ա) Զուգահեռաբար տեղի ունեցող շփումները՝ ուսման գործընթացում աշակերտների միջև տեղի են ունենում բազում շփումներ: Այսպիսով, յուրաքանչյուր

անհատ աշակերտի ակտիվ մասնակցության տևողությունը շատ ավելի երկար է, քան այն կլիներ ավանդական եղանակով ուսուցման դեպքում:

բ) Անձնական պատասխանատվություն` աշակերտներից յուրաքանչյուրը պետք է ավարտի աշխատանքի իր բաժինը խմբի աշխատանքում ներդրում կատարելու համար: Յուրաքանչյուր աշակերտ իր աշխատանքի մասին զեկուցում է խմբին: Դասընկերները գիտեն խմբում ներգրավված յուրաքանչյուր աշակերտի ներդրման մասին, և յուրաքանչյուր անձ պատասխանատու է առաջադրանքի կոնկրետ մասի համար:

գ) Կառուցողական փոխկախվածություն` անհատական զարգացումն ու խմբի զարգացումը դրականորեն փոխազդում են միմյանց, եթե աշակերտի զարգացման համար պահանջվում է դասընկերի զարգացումը, և եթե խմբի հաջողությունը միաժամանակ նշանակում է նաև մեկ այլ խմբի հաջողություն:

դ) Հավասարաչափ մասնակցություն` աշակերտները մասնակցում են աշխատանքին ըստ իրենց ընդունակություններին: Այս նպատակին հնարավոր է հասնել աշխատանքի բաշխման և առաջադրանքներ հանձնարարելու միջոցով:

Ըստ Կագանի, ուսուցման համագործակցային մանկավարժության կիրառումը հնարավոր է միայն այն դեպքում, երբ կիրառվում են բոլոր չորս հիմնական սկզբունքները:

6. Եղանակներ

Ուսուցման համագործակցային եղանակներից յուրաքանչյուրն իր կիրառությունն ունի, քանի որ դրանցից յուրաքանչյուրը կարող է կիրառվել տարբեր իրավիճակներում: Ուսուցման եղանակն ընտրելիս պետք է հաշվի առնել`

- աշխատանքի համար հատկեցված ժամանակը,
- վարժությունների տեսակները,
- դասերի տեսակները,
- բովանդակությունը,
- փոխկախվածության աստիճանը:

Ներկայացվում են ուսուցման համագործակցային աշխատանքի մի շարք եղանակներ, որոնք նախատեսված են տարբեր իրավիճակներում կիրառության մեջ դրվելու համար`

Խումբ ձևավորելու եղանակը.

Մարդկանցից կազմված խճանկար` խմբի ձևավորման <<պատահական>> եղանակ: Այս դեպքում նկարները կտրատվում մասերի` խմբում ընդգրկված աշակերտների

թվին համապատասխան: Յուրաքանչյուր աշակերտի տրվում է նկարի մեկ կտոր: Նրանք պետք է փոխանակեն նկարի կտորները միմյանց հետ: Յուրաքանչյուր աշակերտ պետք է առնվազն մեկ անգամ փոխանակեն նկարի իր կտորը: Այնուհետև աշակերտները պետք է գտնեն, թե ում մոտ է նկարի մյուս մասը՝ նկարն ամբողջությամբ կազմելու համար: Այս եղանակով խմբերը ձևավորվում են պատահականորեն, մինչդեռ, եթե նկարի կտորների հետևի մասում գրվեն աշակերտների անունները, ուսուցման այս եղանակը հնարավոր է օգտագործել նպատակային կերպով խումբ ձևավորելու համար:

Համագործակցային տեխնոլոգիայում կիրառվող մեթոդները և հնարները

1. Թիմային առաջադիմություն
2. Խճանկարի պատկերասրահում
3. Խմբային հետազոտություն
4. Գրական խմբակ
5. Դերային խաղ
6. Դեպքերի ուսումնասիրություն
7. Քեյս մեթոդ
8. Սոկրատյան մեթոդ
9. Ռազմավարություն <<Ենթադրությունների ծառ>>
- 10 <<Ֆիշբոուն >> մեթոդ

Պրոբլեմային ուսուցման մեթոդ

Սա ուսուցչի ղեկավարությամբ սովորողների հետազոտական-ինքնուրույն աշխատանք է: Այսօրինակ գործունեության ընթացքում մշակվում և ամրապնդվում են սովորողների նոր գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները, զարգանում են ճանաչողական ակտիվությունը, հետաքրքրությունները, ստեղծագործական մտածողությունը և անձնային այլ որակները:

Պրոբլեմային ուսուցման կիրառման դեպքում ուսուցիչը սովորողին ոչ թե պատրաստի գիտելիք է տալիս, այլ ներկայացնում է այն խնդիրը կամ հարցը, որը պիտի լուծում գտնի: Նա, սովորողին որոշակի որոշակի հիմնախնդիր առաջարկելով հանդերձ, ձգտում է հետաքրքրել նրան, սովյալ խնդիրը լուծելու նախանձախնդրություն է արթննացնում:

Պրոբլեմային ուսուցման հիմնաքարը որոշակի որոշակի իրավիճակի ստեղծումն է: Այստեղ շատ կարևոր է, որ լուծման համար ներկայացվող առաջադրանքը համապատասխանի սովորողների մտավոր կարողություններին, նրանց ունեցած

գիտելիքներին, այլապես աշխատանքը կարող է տապալվել: Այդ ընթացքում սովորողները պատրաստի գիտելիքները, եզրակացությունները, այլ նաև հետևում են ապացույցների տրամաբանությանը, դասավանդողի մտքի ընթացքին:

Մոդուլային ուսուցման մեթոդ

Այս մեթոդի էությունն այն է, որ սովորողին տրվում է որոշակի թեմայի համար մշակված ուսումնական նյութի փաթեթ՝ մոդուլ, որը սովորողն ինքնուրույն ուսումնասիրում և յուրացնում է: Մոդուլը մի ամբողջություն է, որի մեջ մտնում են թե՛ ուսումնական նյութի բովանդակությունը, թե՛ դա յուրացնելու տեխնոլոգիան: Մոդուլը կազմված է՝

. գործողությունների նպատակային պլանից,

. տեղեկատվության կամ նյութի շարադրանքից,

Այս մեթոդը կիրառելու դեպքում ուսուցիչը պետք է մշակի յուրաքանչյուր դասարանի ուսումնական նյութին համապատասխան մոդուլային ուսումնական ծրագիր:

Մոդուլները երեք տեսակի են լինում.

. ճանաչողական, որոնք կիրառվում են գիտության հիմունքների ուսուցման ընթացքում,

Գործառնական, որոնք անհրաժեշտ են գործունեության եղանակների ձևավորման և զարգացման համար,

. խառը, որոնք ներառում առաջին երկու տեսակները:

Մոդուլային մեթոդի կիրառման դեպքում սովորողը վարժվում և սովորում է ինքնուրույնության, նախաձեռնության, կազմակերպվածության, աշխատանքի ծրագրման և պլանավորման, ինքնահսկման և ինքնագտահատման:

Սովորողը գիտակցված և իմաստավորված մոտեցում է հանդես բերում ուսումնական գործընթացի հանդեպ, սովորում է տեսնել իր գիտելիքների և կարողությունների ուժեղ և թույլ կողմերը, դրանց ձեռքբերման աստիճանը:

Այս մեթոդի ուսուցչին հնարավորություն է տալիս կազմակերպելու անհատական աշխատանք ամեն մի սովորողի հետ:

Մոդուլները կարող են կիրառվել ուսուցման կազմակերպման ցանկացած ոլորտում և բարելավել ուսումնառության գործընթացի և ապահովել դրա արդյունավետության բարձրացմանը: Մոդուլային և ավանդական ուսուցման մեթոդների համատեղումը խիստ արդյունավետ կարող է լինել:

Նախագծային ուսուցման մեթոդ

Այս արդյունավետ ուսուցման տեխնոլոգիայի գաղափարները գործնական կիրառական տարբերակն է :

Այս տեխնոլոգիայի հիմքում ընկած են Դ. Ղյուլիի գաղափարները: Նա առաջարկում էր ուսումնական գործընթացը կազմակերպել առօրյա կյանքից վերցված գործնական խնդիրների լուծման ժամանակով: Դ. Ղյուլին ժխտում էր կրթության բովանդակության կանոնակարգված, չափորոշված բնույթի անհրաժեշտությունը, և ուսուցումը փաստորեն առաջարկում է կառուցել երեխաների գործնական հետաքրքրությունների հիման վրա:

Դ. Ղյուլիի գաղափարների հիման վրա փորձ է արվել կառուցել և մշակել ուսուցման, այնպիսի համակարգ կամ նախագծերի մեթոդը, որի էություն այն է, որ, ելնելով իրենց հետաքրքրություններից, երեխաները ուսուցչի հետ նախագծում էին որևէ գործնական խնդրի լուծումը: Ռեսուրսական տարբեր առարկաների նյութը խմբավորվում էր համակարգ- նախագծի շուրջ:

Արդի ժամանակաշրջանում, ուսուցման համատարացման պահանջից ելնելով, մանկավարժները դարձյալ դիմում են ուսուցման այս տեխնոլոգիային, քանի որ սրա մեջ տեսնում են սովորող- սուբյեկտի և նրա ճանաչողական հնարավորությունների, պահանջմունքների զարգացման ապահովման կարևոր խնդրի լուծումը:

Ռեսուցման արդյունավետությունը պայմանավորված է ոչ թե ուսումնական ծրագրերով նախատեսված յուրացրած գիտելիքի քանակով, այլ դրա միջոցով սովորողի փորձի հարստացման, զարգացման և կիրառության հնարավորության մակարդակով:

Այս տեխնոլոգիան մշակող ների խոսքերով յուրաքանչյուր սովորող պետք է հնարավորություն ունենա իրականում այսպիսի գործունեություն ծավալելու, որի ընթացքում նա կարող է ոչ միայն դրսևորել իր ինքնատիպությունը, այլև դրա միջոցով հարստանալու:

Հեռավար ուսուցման մեթոդ

Հեռավար ուսուցման մեթոդի դեպքում մարդը կրթություն է ստանում առանց ուսումնական հաստատություն հաճախելու: Սովորողն ուսանում է ժամանակակից հեռահաղորդակցական համակարգերի միջոցով՝ էլեկտրոնային փոստ, հեռուստատեսություն և համացանց:

Այս մեթոդը սովորելու հնարավորություն է տալիս բոլոր նրանց, ովքեր հնարավորություն չունեն առկա ուսումնառության համար: Ռեսուցման այս ձևը հարմար է կիրառել բուհական կրթության, ինչպես նաև որակավորման բարձրացման կամ վերաորակավորում ստանալու համար: Սովորելու հնարավորություն են ձեռք բերում հաշմանդամ մարդիկ:

Հեռավոր ուսուցման մեթոդը հնարավորություն է տալիս հաշվի առնելու սովորողների անհատական կարողությունները, պահանջները, արագությունը, զբաղվածության աստիճանը :

Խորհրդատվությունները հեռավար ուսուցման գլխավոր ձևերն են, որոնց միջոցով սովորողը ստանում է օգնություն ինքնուրույն ուսումնառության գործընթացում: Օգտագործվում են թե՛ հեռախոսը, թե՛ էլեկտրոնային փոստը: Խորհրդատվությունը

դասավանդողին հնարավորություն է տալիս գնահատելու ուսանողի անհատական որակները՝ ինտելեկտը, ուշադրությունը, հիշողությունը, երևակայությունը, մտածողությունը:

Հեռավար ուսուցման տեխնոլոգիայի մոդել է շրջված դասարանը:

Շրջված դասարանն այն դասավանդման մոդելն է, որտեղ ուսուցիչը նյութերը տրամադրում է տանը ինքնուրույն ուսումնասիրելու համար, իսկ դասարանում արդեն ուսումնասիրված նյութերի տեսական մասը վերածվում և քննարկման միջոցով ամփոփվում է :

Դասարանում աշակերտները, ուսուցչի հսկողությամբ կարող են նաև կատարել գործնական և հետազոտական առաջադրանքներ: Իսկ դասի ամբողջ թեման ամփոփվում է թեստերի միջոցով:

Շրջված դասարանի (Flipped Class) ուսուցման մոդելի ընթացքում տնային աշխատանքները ստեղծվում են S<S առանց գործիքների միջոցով՝ տեսանյութի, բացատրական գծագրերի, թեստերի, վիկտորինաների:

<<Շրջված դասարան>> մոդուլում փոխում է ուսուցման մեթոդների ավանդական կազմակերպումը: Այս մոդելը հիմնված է տեղեկատվական և հաղորդակցության տեխնոլոգիաների զարգացման վրա, որոնց շնորհիվ իրականացվում է դասարանի շրջումը:

<<Շրջված դասարան>> մոդելի կիրառման դեպքում ուսուցիչը գիտելիքների փոխանցողի դերից անցնում է գիտելիքների միջնորդի դերի:

<<Շրջված դասարան>> ժամանակակից մեթոդի հիմնադիրներն են Ջոնաթան Բերգմանը և Սարոն Սամսը 2007 թվականին:

Շրջված դասարան մոդելի դերը 21-րդ դարում

Կյանքի բոլոր ոլորտներում կատարված փոփոխությունները մարտահրավեր են նետում կրթական համակարգին: Այս մարտահրավերին պատասխանելու համար մենք պետք է հասկանանք, թե կրթական գործընթացի մասնակիցները ի՞նչ պահանջներ պետք է ունենան, ինչպես դասավանդողներս, այնպես էլ նրանք, ովքեր սովորում են:

Ըստ թարմացված չափանիշների՝

.Սովորողները պետք է ուսումնական գործընթացում օգտագործեն տեխնոլոգիական գործիքներ, ինչպես նաև <<անհատականացնեն ուսման տարածքը՝ գիտելիքների խորացնելու համար>>:

.Սովորողները պետք է հասկանան թվային աշխարհում սովորելու առանձնահատկությունները և գործեն միայն անվտանգ և օրինական եղանակով:

.Նյութը ուսումնասիրելիս սովորողը պետք է քննադատորեն մտածի:

. Կարևոր է ոչ միայն ուսումնասիրել առկա նյութերը, այլև կարողանալ <<լուծել նոր խնդիրներ՝ լուծումներ ստեղծելով>>:

<<Շրջված դասարան>> մեթոդի առավելություններից մեկը դասաժամին աշակերտի ներկայությանը նոր իմաստ հաղորդելն է:

<< Շրջված դասարան>> մեթոդն առաջացնում է ուսուցչի վարքագծի խոր փոփոխություններ. վերջինիս ամբողջովին փոխում է դեմառդեմ մետեցոմից, անցնում է կողք կողքի՝ մոտեցման: Ինչպես տեսնում եք, այս խնդրի բարդությունն ունի երկու բաղադրիչ՝ մեթոդաբանական և տեխնոլոգիական: Խնդրի տեխնոլոգիական մասը առաջին հերթին այն է , որ ուսուցչի համար ամեն ինչ նոր է :

Տեխնոլոգիական բարդությունները հաղթահարելու համար ստեղծվել են տարբեր առարկաների համար մեծ քանակությամբ անվճար առանց ռեսուրսների, հարթակներ, պատրաստի բարձրորակ տեսադասեր:

Մեթոդները ըստ ուսուցման գործընթացի կարելի է բաժանել երկու խմբերի

ա) մեթոդներ, որոնք հարում են կիրառել դասի խթանման փուլում

-մտազրոհ

-ծնագնդի

- պրիզմա

- խմբավորում

բ) մեթոդներ, որոնք հարում են կիրառել դասի իմաստի ընկալման փուլում.

-T- աձև աղյուսակ

-գաղափարների քարտեզ

- Վեների դիագրամ

-խճանկար

- Փոխգործուն

գ) մեթոդներ, որոնք հարմար են կիրառել դասի կշռադատման փուլում

- քառաբաժան

- զբոսանք պատկերասրահում

<<ինզյակի մեթոդ>>

ՏՀՏ-ն օտար լեզուների դասավանդման կարևորագույն գործիք

Այսօր գոյություն ունեցող տեխնոլոգիաները թույլ են տալիս տեղեկատվություն ցուցադրել տեքստի, ձայնի և տեսանյութի տեսքով: Համակարգչի օգնությամբ ուսուցումը հնարավոր է դարձնում կազմակերպել յուրաքանչյուր սովորողի անկախ գործողություն:

Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառումը կրթության մեջ պայմանավորված է լուրջ օբյեկտիվ պատճառներով: Համակարգչային ուսուցումը թույլ է տալիս ժամանակի մեկ միավորի համար ավելի շատ կրթական հասկացություններ սովորել, բարձրացնում է նյութի յուրացման արագությունը:

Ժամանակի յուրաքանչյուր առանձին պահի (դասի ժամանակ կամ տնային աշխատանքի ժամանակ) ուսուցման գործընթացը դիտարկելիս համակարգիչը գործում է միայն որպես ուսումնական գործիք: Անկախ նրանից, թե ինչ ծրագրով է համակարգիչը, ինչպես ցանկացած այլ ուսումնական գործիք (օրինակ՝ կինո և վիդեո պրոյեկտորներ, ադյուսակներ, գծապատկերներ, քարտեզներ և այլ տեսողական միջոցներ): Իրավիճակն ամբողջությամբ փոխվում է , եթե ուսուցման գործընթացը դիտարկենք դինամիկայի մեջ (որոշակի ժամանակահատվածում): Այս դեպքում համակարգիչը իր վրա է վերցնում նաև ուսուցչի գործառնությունները:

Համակարգչում ներառված ծրագրերն իրենք են գնահատում կատարված գործողությունները:

Ներկայումս ուսումնասօժանդակ նյութերի շուկայում հայտնվել են բազմաթիվ սկզբունքորեն նոր ուսումնական միջոցներ: Գոյություն ունի ոչ միայն ուսումնական և մեթոդական փաթեթների, այլև CD-ների ամբողջական դասընթացների լայն տեսականի:

Տեխնոլոգիաների միջոցով հնարավոր է վերացնել այն խոչընդոտները, որոնց հանդիպում են աշակերտներն ու ուսուցիչները ամբողջ աշխարհում:

Հզոր ծրագրերն ու համացանցը փոխում են գիտելիքներ ձեռք բերելու մեր ուղիներն ու հնարավորությունները:

Դասավանդման և ուսուցման նորարական եղանակները վերափոխվում են նաև դասարանում դաս անցկացնելու գործելակերպը:

Տեխնոլոգիաներն ուսանողներին նոր պահանջներ են ներկայացնում. հիմնական կարողություններից բացի, նրանք պետք է ունենան 21-րդ դարում պահանջվող բելեր հմտությունները՝ համագործակցության, հաղորդակցման և տեղեկատվական կառավարման կարողություններ , ինչպես նաև նրանց պետք է հասանելի լինեն ուսմանն օժանդակող այն բոլոր միջոցները, որոնք հնարավոր են դարձնում այդ կարողությունների օգտագործումը:

Անհատական համակարգիչներով կամ համակարգիչներով կահավորված դասարաններում կարող են կիրառվել մի շարք մանկավարժական մեթոդներ և

ուսման եղանակներ (ինչպես օրինակ՝ խնդրի լուծմանն ուղղված և նախագծերի վրա հիմնված ուսուցում):

Անհատական համակարգիչներով կամ համակարգիչներով համալրված դասաբանները շատ ավելի հարմար են ուսման ժամանակակից եղանակներ կիրառելու համար, քան ավանդական դասասենյակները, նույնիսկ եթե մեկ համակարգիչից օգտվում են մի քան աշակերտ: Պատշաճ կերպով կազմակերպված ուսման և աշխատանքային պայմաններում համագործակցային ճանաչողական գործընթաց կազմակերպելու համար բավարար է մեկ կամ երկու անհատական համակարգիչ:

Տիպիկ SS սենյակն՝ իր սահմանափակ տարածքով և աշակերտական սեղանների ոչ ձկուն դասավորվածությամբ չի նպաստում ժամանակակից տեղեկատվական և հաղորդակցման սարքերի ինտեգրմանը կրթական գործընթացին:

Աշակերտը դասի ընթացքում ոչ միայն պետք է ապահովի իր ներկայությունը, այլ լինի ակտիվ մասնակից, ցույց տա իր մոտեցումներն ու ինքը փորձի ավելի գեղեցկացնել, հետաքրքրացնել: Նորագույն տեխնոլոգիաների միջավայրը երեխաների սիրելիներից է, որը կարելի է օգտագործել ի շահ նրանց: Խաղալու փոխարեն երեխան կարող է համակարգչով պատրաստի հետաքրքիր պրեզենտացիա դասի թեմայի վերաբերյալ:

Անհատական ուսումնասիրություն անցկացնի և գտնի իր հարցերի պատասխանները:

Համակարգչով թեստային աշխատանք կատարելը բարձրացնում է ուսումնական գործընթացի արդյունավետությունը, ակտիվացնում է դարոցականների ճանաչողական գործունեությունը: Հնարավոր է կազմել այնպիսի ստուգիչ թեստեր, որ յուրաքանչյուր աշակերտ ստանա իր ունակություններին ու կարողություններին համապատասխան առաջադրանքներ, որոնք կլինեն մեկ օրինակով:

Ապահովում է շերտավոր ուսուցում, անհատական մոտեցում: Եթե դասարանում սովորում է անգամ 30 երեխա, յուրաքանչյուրը կստանա տարբեր առաջադրանքներ, վերջիններս էլ կստուգվեն ավտոմատ:

S<S-ի կիրառությունը դասապրոցեսի ընթացքում ունի շատ առավելություններ

• հեշտացնում է թե՛ ուսուցչի և թե՛ աշակերտների աշխատանքը՝ դարձնելով դասն առավել մատչելի հետաքրքիր, կիրառական և աշակերտակենտրոն:

Արդյունքում, աշակերտը ոչ թե տեղեկատվության պասիվ ստացող է, այլ ուսումնական բովանդակություն ստեղծողն ու փոփոխողը:

S<S գործիքները թույլ են տալիս դասավանդողին ու սովորողին հաղորդակցվելու միևնույն միջավայրում նույն<<լեզվով>>:

ՏՀՏ-ն կարելի է օգտագործել

- Նոր թեմայի ներկայացման համար
- գիտելիքի ստուգման համար
- դասի տարբեր փուլերում
- սովորողների նախապատրաստում նոր նյութի յուրացմանը
- նոր նյութի յուրացմանը
- նոր նյութի ամրապնդում
- դասի ամփոփում
- տնային առաջադրանք

ՏՀՏ-ը դարձել են որակյալ և արդիական կրթության ուսուցման նորարարական գործիք, որոնք.

- խթանում են ստեղծագործ մտածողությունը,
- օգնում են սովորողներին ակտիվորեն ընդգրկվել ուսումնական գործընթացում
- խորացնել ուսուցանվող նյութի իմացությունը
- բարձրացնել առաջադիմությունը և հետաքրքրվածությունը
- ստանալ անձնական պահանջմունքներին ավելի համապատասխան գիտելիքներ
- ինչպես նաև կիրառել ժամանակակից ուսուցման գնահատման ու ինքնագնահատման մեթոդներ

ՏՀՏ գործիքների օգտագործումը նպաստում է

.

- SՀS հմտությունների զարգացմանը
- մանկավարժների մասնագիտական գիտելիքների զարգացմանը
- մանկավարժների աշխատանքի որակի բարձրացմանը
- բազմազան նյութերի ու նեղությունների հասանելիությանը
- ուսումնական ծրագրերի ու դասագրքերի շրջանակները ընդլայնելուն
- հին մոտեցումները փոփոխելուն

Շնորհանդեսը հնարավորություն է տալիս ուսուցչին`

- պատկերավոր ներկայացնել
- ամրապնդել նոր նյութի հաղորդման ընթացքը
- կարգավորել ներկայացվող տեղեկատվության ծավալն ու արագությունը անհմացիայի շնորհիվ
- մեծացնել սովորողների ճանաչողական ակտիվությունը
- դարձնել դասը առավել հետաքրքիր

Գերմաներենի դասավանդման համակարգչային ծրագրերին ծանոթացնելուց հետո կարող ենք ընտրել այն նյութը, որը համապատասխանում է դպրոցական ծրագրեր տարբեր տարիքի համար:

Եզրակացություն

Օտար լեզուների դասավանդման մեթոդների պատմության իմացությունը կօգնի ուսուցչին ազատ կողմնորոշվել դասավանդման մեթոդների և տեխնիկայի հարցում, գիտակցաբար և ստեղծագործաբար կիրառել դասավանդման տարբեր մեթոդներ:

Ուսուցչի խնդիրն է յուրաքանչյուր աշակերտի համար ստեղծել այնպիսի միջավայր, օգտագործել այնպիսի մեթոդներ, որ յուրաքանչյուրին հնարավորություն կտա ցուցաբերել ստեղծագործական միտք, ակտիվություն:

Նոր տեխնոլոգիաների օգտագործումը, համացանցը օգնում են իրականացնել դասավանդման աշակերտակենտրոն մոտեցում:

Աշակերտակենտրոն միջավայրում համագործակցող աշակերտները ձեռք են բերում ճանաչողական ակտիվություն:

Օտար լեզվի ուսուցիչը պետք է լինի մեթոդապես գրագետ, ժամանակակից տեխնոլոգիաները ազատորեն կիրառող:

<<Ժամանակակից դպրոցի կարևորագույն խնդիրն է սովորեցնել մարդուն ապրել տեղատվական աշխարհում>>...Պ.Սեմյոնով

Օգտագործված գրականություն

<<Ուսուցիչների հնգօրյա վերապատրաստումների ծրագիր և նյութերը>>:

Կազմողներ՝

Սաթենիկ Հայթյան ԿԱԻ

Նազիկ Խանվելյան ՖՀ

Անահիտ Ավետիսյան Երևանի թիվ 5 դպրոցի Անտարես ,2008

<<101 մեթոդներ>> Խմբագիրներ՝ Ադամ Մերենյի, Վինյե Սաբո, Սթիլլա Տակաչ

Բուդապեշտ 2006

<<Օտար լեզուների դասավանդման մեթոդներ>>